

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облік зовнішньоекономічної діяльності

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

бакалавр
молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

року набору 2019

курсу

2

номер курсу, на якому викладається дисципліна

форма навчання

заочна

форма навчання

статус дисципліни

вибіркова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Мельничук Марина Олексіївна,
старший викладач кафедри міжнародного
бізнесу, фінансів та обліку, кандидат
економічних наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

09.09.2020 р.

підпис

М. О. Мельничук

ініціали та прізвище

Програму розроблено на підставі силабусу навчальної дисципліни,
затвердженого на засіданні методичної ради інституту, протокол від
08.05.2020 р. № 04.

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 11.09.2020 р. № 01.

Голова методичної комісії

підпис

Н. В. Ветрова

ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи знань та фахових компетентностей з обліку зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система теоретичних знань з обліку зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

Навчальна дисципліна передбачає знання основ бухгалтерського обліку, статистики, основ економічної теорії та планується до вивчення здобувачами ступеня вищої освіти бакалавр на 2 курсі.

Мова викладання – українська / англійська.

У результаті вивчення дисципліни студент має *знати*:

- сучасні підходи до обліку зовнішньоекономічних операцій;
- законодавчу базу щодо регулювання порядку здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- особливості оподаткування експортних, імпортних операцій;
- структуру та порядок оформлення зовнішньоекономічних договорів;
- основи первинного обліку та документування операцій зовнішньоекономічної діяльності і їх відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку;
- особливості звітності зовнішньоекономічної діяльності.

вміти:

- здійснювати реєстрацію суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- оформляти контракти зовнішньоекономічної діяльності;
- відображати господарські операції, пов'язані з зовнішньоекономічною діяльністю на рахунках та в реєстрах бухгалтерського обліку;
- перевіряти правильність оформлення первинних та зведених облікових реєстрів;
- готувати звітні дані для вітчизняних та іноземних користувачів.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності

Предмет, суб'єкти та об'єкти обліку зовнішньоекономічної діяльності. Основні завдання обліку зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація зовнішньоекономічної діяльності.

Нормативно-правова база зовнішньоекономічної діяльності. Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій. Відповідальність за порушення валютного законодавства. Сутність монетарних та немонетарних активів.

Оцінка операцій в іноземній валюті. Порядок оцінки операцій в іноземній валюті підрозділів, які мають постійне місцезнаходження на території України.

Облік розрахунків за податками й обов'язковими платежами у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Сучасна схема товарообміну на світових ринках. Розвиток світової зовнішньої торгівлі. Участь різних країн у міжнародних економічних зв'язках. Зовнішньоекономічна політика країн в умовах ринкової економіки. Участь України у світовій торгівлі. Лібералізація зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 2. Облік операцій з іноземною валютою

Прийоми відображення курсових різниць. Позитивні і негативні курсові різниці. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій. Основні напрями митної політики України. Характеристика органів державного регулювання митної справи, їх структура. Організація системи митного контролю. Форми здійснення митного контролю. Порядок митного оформлення товарів. Єдиний митний тариф. Види і ставки мита, обмеження щодо експортно-імпортних і транспортних операцій.

Тема 3. Облік розрахункових операцій у зовнішньоекономічній діяльності

Форми безготівкових розрахунків, які використовують у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Відображення в обліку записів щодо форм безготівкових розрахунків.

Кредити банків-резидентів, кредити банків-нерезидентів. Облік розрахунків за податками й обов'язковими платежами у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Розрахунки у безготівковій іноземній валюті. Розрахунки в готівковій іноземній валюті

Тема 4. Загальні засади здійснення експортно-імпортної діяльності

Мета та правила INCOTERMS-2000. Момент передачі всіх ризиків і вигод на основі правил INCOTERMS. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій. Вибір способу платежу за експортно-імпортними операціями, як інструмент підвищення показників фінансової ефективності.

Реекспорт та реімпорт. Операції натурального обміну. Операції, які передбачають участь продавця в реалізації товарів, запропонованих покупцем. Викуп застарілої продукції.

Тема 5. Облік імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг

Визначення «імпорту» в різних нормативно-правових актах. Визначення поняття прямого та непрямого імпорту. Класифікація експортних операцій. Облік прямого імпорту основних засобів на умовах оперативного лізингу; облік прямого імпорту основних засобів на умовах фінансового лізингу; облік непрямого імпорту товарно-матеріальних цінностей. Бухгалтерський облік здійснення імпортних операцій за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок. Облік авансів, сплачених іноземному постачальнику.

Тема 6. Облік експорту товарно-матеріальних цінностей та послуг

Визначення "експорту" в різних нормативно-правових актах. Визначення поняття прямого та непрямого експорту. Класифікація експортних операцій. Бухгалтерський облік операцій з експорту товарів (продукції) за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.

Тема 7. Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною

Облік бартерних операцій. Облік операцій з давальницькою сировиною, яку переробляє підприємство-резидент. Вибір норми дисконту. Розрахунок коефіцієнту кредитного впливу. Договори як передумова здійснення господарських операцій в торгівлі. Огляд нормативної бази та спеціальної літератури з обліку товарних операцій. Поняття та оцінка обміну товарами.

Облік у резидента-виконавця. Облік у резидента-замовника. Облік імпортової частини бартерних операцій у зовнішній торгівлі. Документальне забезпечення цих облікових операцій.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																									
	денна форма											заочна форма														
	повна					скорочена						повна						скорочена								
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі						
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС			
Тема 1. Загальна характеристика зовнішньо-економічної діяльності.																					12	2				10
Тема 2. Облік операцій з іноземною валютою.																					28			2		26
Тема 3. Облік розрахункових операцій у зовнішньо-економічній діяльності.																					28	2		2		24
Тема 4. Загальні засади здійснення експортно-імпоротної діяльності.																					28					28
Тема 5. Облік імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг.																					28	2		2		24
Тема 6. Облік експорту товарно-матеріальних цінностей та послуг.																					34					34
Тема 7. Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною																					22					22
Усього годин / кредитів ECTS																					180/6	6		6		168

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4870>

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності

1. Види зовнішньоекономічних операцій та техніка їх проведення.
2. Порядок реєстрації суб'єктів ЗЕД органами регіональної митниці.
3. Загальні положення з обліку зовнішньоекономічних операцій.
4. Принципи зовнішньоекономічної діяльності.
5. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 2. Облік операцій з іноземною валютою

1. Порядок відображення авансових платежів між контрагентами в ЗЕД.
2. Особливості відображення доходів, одержаних в іноземній валюті.
3. Особливості відображення витрат, понесених в іноземній валюті, в інформаційній системі підприємства.
4. Порядок визначення балансової вартості іноземної валюти.
5. Перерахунок заборгованості в іноземній валюті в податковому обліку.

Тема 3. Облік розрахункових операцій у зовнішньоекономічній діяльності

1. Документальне забезпечення митного оформлення товарів, що експортуються.
2. Особливості оподаткування податком на прибуток експортних операцій.
3. Облік експортних операцій.

Тема 4. Загальні засади здійснення експортно-імпоротної діяльності

1. Законодавчі обмеження на здійснення імпорتنих операцій.
2. Порядок нарахування митних платежів.
3. Документальне забезпечення імпорتنих операцій.
4. Особливості порядку видачі та подальшого обліку податкового векселю при здійсненні імпорتنих операцій.
5. Визначення первісної вартості імпортного товару.

Тема 5 Облік імпорту товарно-матеріальних цінностей та послуг

1. Законодавче регулювання бартерних операцій в Україні.
2. Встановлення індикативних цін на продукцію, що реалізується за бартерними контрактами.
3. Особливості укладання договорів на переробку давальницької сировини.
4. Митне оформлення операцій з давальницькою сировиною.
5. Документальне оформлення операцій з давальницькою сировиною.

Тема 6. Облік експорту товарно-матеріальних цінностей та послуг

1. Способи та форми здійснення розрахункових операцій в іноземній валюті.
2. Порядок здійснення та організація обліку розрахунків акредитивами.

Тема 7. Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною

1. Види та порядок відкриття рахунків в іноземній валюті.
2. Ліцензування операцій з іноземною валютою.
3. Види кредитних угод. Умови отримання кредиту.
4. Порядок отримання кредиту відповідно до відкритої кредитної лінії.
5. Порядок отримання кредиту від іноземного інвестора.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено у відповідному інтерактивному курсі на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4870>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	60
1.1	<i>Тема 1</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних) завдань на заняттях і в позаурочний час		2
	Тестування на Порталі		4
1.2	<i>Тема 2</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних) завдань на заняттях і в позаурочний час		5
	Тестування на Порталі		4
1.3	<i>Тема 3</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних) завдань на заняттях і в позаурочний час		5
	Тестування на Порталі		4
1.4	<i>Тема 4</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних) завдань на заняттях і в позаурочний час		5
	Тестування на Порталі		4
1.5	<i>Тема 5</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних) завдань на заняттях і в позаурочний час		5
	Тестування на Порталі		4

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання		
		денна	заочна	
1.6	<i>Тема 6</i>			
	Виконання розрахункових (ситуаційних) завдань на заняттях і в позаурочний час		5	
	Тестування на Порталі		4	
1.7	<i>Тема 7</i>			
	Виконання розрахункових (ситуаційних) завдань на заняттях і в позаурочний час		5	
	Тестування на Порталі		4	
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)		40	
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)		20	
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)		10	
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)		10	
3	Оцінка з дисципліни		100	

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1. Основні джерела інформації

1. Бутинець Ф. Ф. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : підручник / І. В. Жиглей., В. М. Пархоменко. – за редакцією професора Ф. Ф. Бутинця : 7-ме видання, перероблено і доповнено – Житомир : Приватне підприємство «Рута», 2017. – 544 с.
2. Ковальчук Т. Г. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / Т. Г. Ковальчук. – Київ : Ліра-К, 2018. – 216 с.
3. Лучко М. Р. Облік зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / М. Р. Лучко, Н. Г. Мельник, С. В. Сисюк. – Тернопіль : Тернопільський національний економічний університет, 2015. – 356 с.

6.2. Додаткові джерела інформації

4. Засадний Б. А. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навчальний посібник / Б. А. Засадний. – Київ : Центр навчальної літератури, 2015. – 286 с.
5. Хрупович С. Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навчальний посібник / С. Є. Хрупович. – Тернопіль : Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2017. – 137 с.